

SOCJOLOGIA OGÓLNA I SOCJOLOGIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

1. METRYCZKA

Rok akademicki	2026/2027
Wydział	Wydział Lekarsko – Stomatologiczny
Kierunek studiów	Fizjoterapia
Dyscyplina wiodąca	Nauki o zdrowiu
Profil studiów	Praktyczny
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Moduł B – Nauki ogólne z językiem obcym/obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Studium Psychologii Zdrowia 00-575 Warszawa ul Litewska 14/16 pok; 103 piętro 1 e-mail; zpkm@wum.edu.pl, izabela.fijalkowska@wum.edu.pl tel; 22-1169211
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Dr hab. Dorota Włodarczyk
Koordynator przedmiotu	Mgr Anna Ostaszewska
Osoba odpowiedzialna za sylabus	Mgr Anna Ostaszewska mail; anna.ostaszewska@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	Mgr Anna Ostaszewska

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

Rok i semestr studiów	Rok I semestr I	Liczba punktów ECTS	1,00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)		5	
seminarium (S)		20	
ćwiczenia (C)			
e-learning (e-L)			
zajęcia praktyczne (ZP)			
praktyka zawodowa (PZ)			
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		5	

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Celem nauczania przedmiotu jest przygotowanie studenta do pracy z pacjentem (dzieckiem) w różnym stopniu zaawansowania choroby (dotyczy to dzieci, ich rodziców jak i osoby dorosłe). Problematyka pedagogiczna stanowi wyzwanie we współczesnej roli fizjoterapeuty ze względu na standardy unijne konieczne do zaproponowania pacjentowi w XXI wieku. Im lepiej i bezpieczniej żyje się osobom niepełnosprawnym i przewlekle chorym, a medycyna zapewnia im prawo godnego chorowania, tym świat staje się lepszy.
C2	Pomoc studentom w przygotowaniu się do wykonywania zawodu fizjoterapeuty, a więc nauczanie ich najnowszych teorii pedagogicznych koniecznych do stosowania w medycynie i fizjoterapii, dostarczenie wiedzy o istocie, celach i prawidłowościach procesu dydaktyczno-wychowawczego, opiekuńczego realizowanego w szpitalu i innych placówkach medycznych.
C3	Student rozumie i potrafi określić: cele, zasady związane z rolą problematyki pedagogicznej w pracy fizjoterapeuty. Zapoznanie studentów z najnowszymi osiągnięciami teoretycznymi i praktycznymi w modernizowaniu procesu dydaktyczno-wychowawczym, tak aby przyszły fizjoterapeuta mógł sprostać nowym wyzwaniom w wykonywanym przez siebie zawodzie. Student potrafi wykazać związek teorii z praktyką, wskazać przydatność wiedzy pedagogicznej w zawodzie fizjoterapeuty. Na podstawie posiadanej wiedzy i umiejętności potrafi przygotować plan pracy z pacjentem na kolejnych etapach jego rehabilitacji. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 23.09.2003 – pedagogiczne przygotowanie do zawodu powinno prowadzić do nabycia kompetencji w następujących zakresach: - wychowawczym i społecznym związanymi z umiejętnością rozpoznawania potrzeb pacjenta oraz zdolnością do współpracy w różnorodnych relacjach międzyludzkich; - kreatywnym – wyrażającym się zdolnością do samokształcenia, twórczą i innowacyjną postawą działania

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie (zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
B.W1	Zna psychologiczne i socjologiczne uwarunkowania funkcjonowania jednostki w społeczeństwie
B.W2	Zna psychologiczne i społeczne aspekty postaw i działań pomocowych
B.W7	Zna ograniczenia i uwarunkowania kształcenia osób z niepełnosprawnościami, zasady radzenia sobie z problemami pedagogicznymi u tych osób oraz współczesne tendencje w rewalidacji osób z niepełnosprawnościami
B.W10	Zna regulacje prawne związane z wykonywaniem zawodu fizjoterapeuty, w tym prawa pacjenta, obowiązki pracodawcy i pracownika, w szczególności wynikające z prawa cywilnego, prawa pracy, ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego a także zasady odpowiedzialności cywilnej w praktyce fizjoterapeutycznej
B.W12	Zasady edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia oraz elementy polityki społecznej dotyczącej ochrony zdrowia;
B.W15	Zna zasady organizacji i finansowania systemu ochrony zdrowia w Rzeczypospolitej Polskiej oraz ekonomiczne uwarunkowania udzielania świadczeń z zakresu fizjoterapii
B.W17	Zasady zatrudniania osób z różnym stopniem niepełnosprawności;
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
B.U2	Dostrzegać i rozpoznawać, w zakresie bezpiecznego stosowania metod fizjoterapii, problemy psychologiczne u osób, w tym osób starszych, z różnymi dysfunkcjami i w różnym wieku oraz oceniać ich wpływ na przebieg i skuteczność fizjoterapii;
B.U3	Potrafi zastosować odpowiednie formy postępowania terapeutyczno- wychowawczego wspomagające proces rewalidacji osoby z niepełnosprawnością
B.U4	Potrafi organizować działania ukierunkowane na edukację zdrowotną, promocję zdrowia i profilaktykę niepełnosprawności
B.U8	Potrafi identyfikować podstawowe problemy etyczne dotyczące współczesnej medycyny, ochrony życia i zdrowia oraz uwzględnić w planowaniu i przebiegu fizjoterapii uwarunkowania kulturowe, religijne i etniczne pacjentów

*W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Numer efektu uczenia się	(pole nieobowiązkowe) Efekty w zakresie

Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:

W.O.3	Problematykę z zakresu dyscyplin naukowych – psychologia, pedagogika, nauki socjologiczne, filozofia i bioetyka
W.O.13	Etyczne ,prawne i społeczne uwarunkowania wykonywania zawodu fizjoterapeuty

Umiejętności – Absolwent potrafi:

U.O.7	Zastosować działania ukierunkowane na edukację zdrowotną, promocję zdrowia, profilaktykę niepełnosprawności , a także pierwotną i wtórną profilaktykę chorób;
U.O.9	Planować własną aktywność edukacyjną i stale dokształcać się w celu aktualizacji wiedzy

Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:

KS.O.2	Wykonywania zawodu, będąc świadomym roli, jaką fizjoterapeuta pełni na rzecz społeczeństwa, w tym społeczności lokalnej
KS.O.3	Absolwent jest gotów do przyjęcia odpowiedzialności związanej z decyzjami podejmowanymi w ramach działalności zawodowej, w tym w kategoriach bezpieczeństwa własnego i innych osób

6. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Wykłady	1. Pedagogika specjalna – standardy międzynarodowe dotyczące rehabilitacji zawodowej i kształcenia osób niepełnosprawnych. Rola fizjoterapeuty w pracy z dzieckiem z obniżoną sprawnością intelektualną - metody terapeutyczne. Pedagogika specjalna rys historyczny, ewolucja i jej interdyscyplinarne aspekty. Przedszkole, szkoła integracyjna – kierunki działania 2. Etyka zawodowa – współczesne standardy. Zasady wykonywania zawodu fizjoterapeuty oraz regulacje prawne z tym związane działania	B.W1 B.W2 B.W6 B.W7 B.W12 B.W13 B.W17
Seminaria	1. Informacje wprowadzające. Pedagogika jako nauka o wychowaniu. Pedagogika a inne nauki. Podstawowe zagadnienia pedagogiki i pedagogiki specjalnej. 2. Medycyna i pedagogika - wspólne cele. 3. Pedagogiczne, psychologiczne i socjologiczne uwarunkowania funkcjonowania jednostki w społeczeństwie. Cele wychowania – człowiek zaangażowany. Pojęcie opieki międzyludzkiej i działań pomocowych. Wychowanie prozdrowotne w procesie rewalidacji. 4. Formy i metody oddziaływania terapeutycznego i wychowawczego na pacjenta w aspekcie aktualnych standardów leczniczych. Chory	B.W1 B.W2 B.W6 B.W7 B.W12 B.W13 B.W17 B.U2 B.U3 B.U4

	człowiek a nie tylko „niesprawny narząd„- skuteczność pracy fizjoterapeuty 5. Pedagogika dziecka i osoby dorosłej upośledzonej /oligofrenopedagogika/ Przedmiot, zakres działania. Metody pracy terapeutycznej w aspekcie zawodu fizjoterapeuty. 6. Pedagogika dziecka i osoby dorosłej niedowidzącej w znacznym stopniu i niewidomej /tyflopädagogik/ Przedmiot, zakres działania. Metody pracy terapeutycznej w aspekcie zawodu fizjoterapeuty 7. Pedagogika dziecka i osoby dorosłej niedosłyszającej w znacznym stopniu, głuchej i głuchoniemej /surdopedagogika/ Przedmiot, zakres działania. Metody pracy terapeutycznej w aspekcie zawodu fizjoterapeuty 8. Dziecko hospitalizowane, dziecko przewlekłe chore, dziecko w stanie terminalnym umierające. 9. Neuroróżnorodność. a bariery społeczne definiujące niepełnosprawność. Neurotypowość . Istotne zagadnienia dla fizjoterapeuty.	B.U8

7. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Włodarczyk D, Łazarewicz M. (red.). *Psychologia w medycynie i naukach o zdrowiu*. Warszawa: Wydawnictwo PWN, 2026 (wybrane rozdziały)
2. *Podręcznik Empatii – wydanie kieszonkowe*. Popa-Velea i in. Wydawnictwo WUM: 2026.
Do pobrania z: <https://erudite-project.eu/empathy-manual/> oraz Link do platformy ERUDI TE <https://erudite-empathy-platform.eu/pl/home-polski/> [tu zadanie dla studentów - studenci po ZAREJESTROWANIU mogą wykonać pomiar empatii (CASES, TEQ, EAS) oraz reaktywności interpersonalnej (IRI) i roszczeniowości akademickiej (AES). Po wykonaniu poszczególnych skal otrzymuje się pojedynczy wynik poziomu (bez opisu). Wykonanie CASES + TEQ + AES daje "Raport końcowy" z szerszym opisem i praktycznymi wskazówkami dotyczącymi dalszego rozwoju]
3. Śliwerski B. „Pedagogika ogólna” Wydawnictwo Impuls Kraków 2012 r.
4. Wysocka E. „Diagnostyka pedagogiczna” Wydawnictwo Impuls Kraków 2013 r.
5. Chrzanowska I. Pedagogika specjalna od tradycji do współczesności. Wyd. Impuls Kraków 2018
6. Nowakowska – Siuta Pedagogika porównawcza Wyd. Impuls Kraków 2014

Uzupełniająca

1. Białoszewski D, Wroński Z. „Fizjoterapeuta w Polsce. Aktualna wiedza o zawodzie” Wydawnictwo PZWL Warszawa 2017 r.
2. Kowalik S. „Psychologia rehabilitacji” Wydawnictwo WAIP Warszawa 2007 r.
3. Sakowicz – Boboryko A. „Wspieranie rodziców w rehabilitacji dzieci. W kręgu odpowiedzialności” Wydawnictwo Żak Warszawa 2016

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
B.W1 B.W2 B.W6 B.W7 B.W12 B.W13 B.W17	1. Czynne uczestnictwo – wykład	100% obecność na wszystkich zajęciach (w tym nieobecności odrobione wg zaleceń wykładowcy)
B.W1 B.W2 B.W6 B.W7 B.W12 B.W13 B.W17 B.U2 B.U3 B.U4 B.U8	1. Czynne uczestnictwo w seminariach. 2. Aktywność na zajęciach. 3. Zaliczenia etapowe –prezentacja	100% obecność na wszystkich zajęciach (w tym nieobecności odrobione wg zaleceń wykładowcy) uzyskanie min 60% pkt. z każdego zaliczenia etapowego.

9. INFORMACJE DODATKOWE

Regulamin:

Podczas pierwszych zajęć w roku akademickim każdy Student/-ka ma obowiązek:

- zapoznania się z regulaminem odbywania zajęć z przedmiotu – Socjologia ogólna i Socjologia niepełnosprawności
- zapoznania się z sylabusem z przedmiotu – Socjologia ogólna i Socjologia niepełnosprawności
- zapoznać się z literaturą obowiązkową i uzupełniającą,
- zapoznać się z tematami zaliczeń śródrocznych i zaliczenia końcowego,
- zapoznać się z przepisami BHP obowiązującymi dla sali ćwiczeń.

Procesem dydaktycznym kieruje nauczyciel akademicki, w związku

z czym, Student/-ka powinni:

- podporządkować się poleceniom prowadzącego i przestrzegać wspólnie podjętych ustaleń,
- zwracać się do niego w sytuacji wystąpienia podczas toku zajęć trudności i wszelkich wątpliwości.

Student/-ka zobowiązany jest w czasie roku akademickiego do:

- punktualnego zgłaszania się na zajęcia do sali wykładowej oraz do sali ćwiczeń,

- posiadania identyfikatora,
- posiadania ustalonych pomocy dydaktycznych zalecanych na pierwszych ćwiczeniach lub/i wskazanych na kolejnych zajęciach,
- poszanowania sprzętu w sali wykładowej i sali ćwiczeń (o ewentualnym uszkodzeniu lub zniszczeniu sprzętu należy poinformować osobę prowadzącą zajęcia).

Student/-ka ma obowiązek uczestnictwa Studenta/-ki we wszystkich zajęciach dydaktycznych:

-Wykłady mają charakter obowiązkowy- nieobecność podczas wykładu Student/-ka powinni odpracować w postaci referatu na temat ustalony z osobą prowadzącą,

-Obecność na seminariach jest obowiązkowa- nieobecność Student/-ka zobowiązani są odpracować z inną grupą lub w formie odpowiedzi ustnej lub pisemnej (wg wskazań osoby prowadzącej zajęcia) z zadanego przez prowadzącego zagadnienia. Seminaria w odbywają się zgodnie z planem zajęć.

- Na każdych zajęciach jest sprawdzana lista obecności. Nie ma możliwości wejścia na zajęcia osób spóźnionych o więcej niż 10 minut.

-Student/-ka ma obowiązek zapoznania się oraz przyswojenia przez nich wiadomości potrzebnych do odbycia kolejnych ćwiczeń, po podaniu tematu przez prowadzącego oraz samodzielnego przyswajania wiedzy podstawowej jak i dodatkowej z danej dziedziny oraz literatury obowiązkowej i uzupełniającej.

Student/-ka ma prawo do:

nieobecności podczas choroby i za okazaniem zwolnienia lekarskiego (każda nieobecność będzie rozpatrywana indywidualnie) i ustalenia z osobą prowadzącą formy odpracowania

w postaci referatu, prezentacji, inscenizacji na zaproponowany temat prowadzącego zajęcia z zagadnień objętych w tematyce przedmiotu socjologia ogólna i Socjologia niepełnosprawności.

Osoba prowadząca zajęcia dydaktyczne ma obowiązek:

egzekwowania od Studentów/-ek posiadanej wiedzy, umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych wymaganych na danych zajęciach z przedmiotu Socjologia ogólna i Socjologia niepełnosprawności, niedopuszczenia Studenta/-ki, łamiących regulamin, do odbywania zajęć w sali seminaryjnej,

przekazania wiedzy z obowiązującego zakresu umieszczonego w sylabusie przedmiotowym – Socjologia ogólna i Socjologia niepełnosprawności wykorzystywania pomocy dydaktycznych podczas zajęć dydaktycznych, respektowania procedur dydaktycznych zawartych w sylabusie przedmiotowym – Socjologia ogólna i socjologia niepełnosprawności

Osoba prowadząca zajęcia z przedmiotu Socjologia ogólna i Socjologia niepełnosprawności ma prawo do:

niedopuszczenia Studenta/-ki, nieposiadającego wymaganej wiedzy, do odbywania zajęć w sali seminaryjnej

Warunki przystąpienia Studenta/-ki do zaliczenia końcowego:

zaliczenie wszystkich zajęć objętych w sylabusie przedmiotowym z przedmiotu Socjologia ogólna i Socjologia niepełnosprawności, odrobione, usprawiedliwione nieobecności podczas toku nauczania z przedmiotu Pedagogika i Pedagogika specjalna - według zaleceń prowadzącego,

identyfikator oraz dokument tożsamości ze zdjęciem.

Dodatkowo:

Zaliczenie odbywa się na ostatnim seminarium, według kolejności i tematyki zaproponowanej przez prowadzącego seminarium, które ustalone są podczas pierwszych zajęć.

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów
Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich